

projekt z dnia 6 listopada 2009 r.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 2009 r.

w sprawie trybu zakładania konta w systemie teleinformatycznym oraz sposobu posługiwania się podpisem elektronicznym w elektronicznym postępowaniu upominawczym

Na podstawie art.126 § 6 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe wymagania dotyczące:

- 1) trybu zakładania konta w systemie teleinformatycznym służącym do prowadzenia elektronicznego postępowania upominawczego;
- 2) sposobu posługiwania się podpisem elektronicznym w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378 i Nr 247, poz. 1845, z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i 619, Nr 110, poz. 706, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056, Nr 220, poz. 1431, Nr 228, poz. 1507, Nr 231, poz. 1547 i Nr 234, poz. 1571 oraz z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 67, poz. 571, Nr 69, poz. 592 i poz. 593.

- 1) podpisie elektronicznym – rozumie się przez to podpis elektroniczny w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U Nr 130, poz. 1450, z póź. zm.²⁾);
- 2) systemie teleinformatycznym – rozumie się przez to system teleinformatyczny w rozumieniu art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. Nr 144, poz. 1204, z późn. zm.³⁾), obsługujący elektroniczne postępowanie upominawcze, dostępny za pośrednictwem stron internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości;
- 3) sądzie – rozumie się przez to wydział sądu właściwy do prowadzenia elektronicznego postępowania upominawczego;
- 4) użytkownikowi – rozumie się przez to osobę fizyczną, która jest uprawniona do uwierzytelniania się na danym koncie;
- 5) zawodowym pełnomocniku – rozumie się przez to użytkownika będącego radcą prawnym, adwokatem, rzecznikiem patentowym lub radcą prokuraturii generalnej Skarbu Państwa;
- 6) użytkownikowi kwalifikowanemu – rozumie się przez to przedstawiciela powoda komunikującego się z sądem za pomocą przeznaczonego do tego celu oprogramowania;
- 7) koncie – rozumie się przez to zbiór danych w systemie teleinformatycznym udostępniany użytkownikowi;
- 8) nazwie użytkownika – rozumie się przez to jawne dane do składania podpisu elektronicznego;
- 9) hasle – rozumie się przez to poufne dane do składania podpisu elektronicznego;
- 10) uwierzytelnieniu – rozumie się przez to uzyskanie przez użytkownika, w zakresie jego uprawnień, dostępu do konta;
- 11) administratorze grupy użytkowników kwalifikowanych – rozumie się przez to użytkownika kwalifikowanego uprawnionego do określania zakresu uprawnień innych

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 i Nr 217, poz. 2125, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, z 2006 r. Nr 145, poz. 1050 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 173, poz. 1808, z 2007 r. Nr 50, poz. 331 oraz z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 i Nr 216, poz. 1371.

użytkowników kwalifikowanych do działania w systemie teleinformatycznym w imieniu danej strony.

§ 3. 1. Konto zakłada się w systemie teleinformatycznym po:

1) podaniu imienia oraz nazwiska, numeru PESEL, o ile dana osoba go posiada, oraz numeru dowodu osobistego, a także miejsca urodzenia i adresu poczty elektronicznej;

2) wskazaniu przez wnioskodawcę nazwy użytkownika i hasła;

3) dokonaniu automatycznej weryfikacji zgodności danych wskazanych w pkt 1 w bazie PESEL, jeśli dana osoba posiada numer PESEL.

2. Osoba, która nie posiada dowodu osobistego, wskazuje, zamiast jego numeru, numer innego dokumentu potwierdzającego jej tożsamość.

3. W przypadku osób posługujących się bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu, założenie konta następuje po złożeniu podpisu w systemie teleinformatycznym.

4. Użytkownik ma obowiązek niezwłocznie aktualizować dane, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

5. Wymagania systemu teleinformatycznego odnośnie hasła, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, są udostępniane przez sąd za pośrednictwem stron internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 4. 1. Po założeniu konta, prezes sądu, na wniosek użytkownika, potwierdza uprawnienia zawodowego pełnomocnika lub administratora grupy użytkowników kwalifikowanych.

2. Wniosek o potwierdzenie uprawnień zawodowego pełnomocnika lub administratora grupy użytkowników kwalifikowanych jest wnoszony w postaci wydruku z systemu teleinformatycznego.

3. Dane zawarte we wniosku o potwierdzenie uprawnień zawodowego pełnomocnika lub administratora grupy użytkowników kwalifikowanych są wprowadzane do systemu teleinformatycznego przed sporządzeniem wydruku.

4. Wniosek o potwierdzenie uprawnień zawodowego pełnomocnika lub administratora grupy użytkowników kwalifikowanych powinien zawierać:

1) imię i nazwisko wnioskodawcy;

2) nazwę użytkownika;

3) numer PESEL;

4) wnioskowane uprawnienia (administrator grupy użytkowników kwalifikowanych lub profesjonalny pełnomocnik);

5) podpis wnioskodawcy.

5. Do wniosku o potwierdzenie uprawnień administratora grupy użytkowników kwalifikowanych należy dołączyć odpis z właściwego dla reprezentowanej osoby rejestru lub ewidencji. Należy też dołączyć upoważnienie osoby, w której imieniu administrator grupy użytkowników kwalifikowanych będzie działał, chyba że upoważnienie to wynika z innych dokumentów dołączonych do wniosku.

6. We wniosku o potwierdzenie uprawnień zawodowego pełnomocnika należy podać numer wpisu na listę adwokatów, radców prawnych, rzeczników patentowych lub dokument zaświadczający o powołaniu na radcę prokuratorii generalnej Skarbu Państwa.

7. Potwierdzenie uprawnień zawodowego pełnomocnika lub administratora grupy użytkowników kwalifikowanych jest umieszczane automatycznie w systemie teleinformatycznym.

§ 5. 1. Użytkownik, któremu zostały potwierdzone uprawnienia administratora grupy użytkowników kwalifikowanych, może, za pomocą systemu teleinformatycznego, nadać innym użytkownikom uprawnienia użytkownika kwalifikowanego.

2. Nadanie uprawnień użytkownika kwalifikowanego, o którym mowa w ust. 1, może zostać w każdej chwili odwołane.

§ 6. 1. Konto udostępniane jest użytkownikowi wyłącznie po uwierzytelnieniu.

2. Uwierzytelnienie następuje za pomocą podpisu elektronicznego.

3. W przypadku, o którym mowa w § 3 ust 1 i 2, podpis elektroniczny jest składany przez podanie nazwy użytkownika i hasła.

4. W przypadku, o którym mowa w § 3 ust. 3, podpis elektroniczny jest składany za pomocą danych do składania bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu.

§ 7. 1. Elektroniczne akta sprawy udostępniane są użytkownikom za pośrednictwem ich kont.

2. Elektroniczne akta sprawy udostępniane są stronom i ich przedstawicielom.
 3. Po uwierzytelnieniu na koncie, pozwany lub użytkownik będący jego przedstawicielem uzyskuje dostęp do akt elektronicznych po podaniu poufnego identyfikatora sprawy doręczanego pozwanemu wraz z odpisem nakazu zapłaty.
 4. Strona, a także jej przedstawiciel, może za pośrednictwem systemu teleinformatycznego udzielić innym użytkownikom dostępu do elektronicznych akt sprawy, o ile użytkownikom tym przysługuje uprawnienie do przeglądania tych akt. Dostęp jest ograniczony do przeglądania akt sprawy.
 5. Strona, a także jej przedstawiciel, powinni, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, pozbawić dostępu do elektronicznych akt sprawy innych użytkowników, o których mowa w ust. 8, jeśli użytkownikom tym przestało przysługiwać uprawnienie do przeglądania akt. Przepis ust. 8 zdanie 2 stosuje się odpowiednio.
- § 8. Użytkownik jest uprawniony do zmiany hasła za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.
- § 9. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2010 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

w porozumieniu:

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

Uzasadnienie

Rozporządzenie stanowi realizację delegacji ustawowej określonej w art. 126 § 6 kodeksu postępowania cywilnego i odnosi się do trybu zakładania konta w systemie teleinformatycznym służącym do prowadzenia elektronicznego postępowania upominawczego oraz do posługiwania się w tym postępowaniu podpisem elektronicznym.

Ze względów praktycznych do faktycznego działania w systemie uprawniona może być jedynie osoba fizyczna. W tym celu system, po spełnieniu podstawowych wymogów formalnych, zakłada jej konto. Zasadniczo nie jest w tym celu wymagana bezsprzeczna identyfikacja, ponieważ eliminacja fałszywych tożsamości przeniesiona została na etap wnoszenia pism procesowych, a samo utworzenie konta ma charakter jedynie pomocniczy wobec podstawowych uprawnień procesowych. Jednak z tego względu, że po wniesieniu pierwszego pisma procesowego użytkownik je wnoszący zyska wgląd do elektronicznych akt sprawy, za element procedury tworzenia konta przyjęto automatyczną weryfikację danych wnioskodawcy w bazie PESEL, o ile wnioskodawca dysponuje numerem PESEL.

Bezsprzeczna identyfikacja na etapie tworzenia konta ma natomiast miejsce w przypadku, kiedy wnioskujący o konto posługuje się bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym ważnym kwalifikowanym certyfikatem.

Dla uzyskania uprawnień administratora grupy użytkowników kwalifikowanych oraz profesjonalnego pełnomocnika wprowadzono dodatkowe wymogi formalne. Z jednej strony zagwarantować mają one elastyczność procedury, z drugiej zaś pozwolić na wymagany, ze względu na szerszy zakres uprawnień tych dwóch kategorii podmiotów do działania w systemie, poziom identyfikacji.

Powiązanie statusu użytkownika jedynie z osobą fizyczną wymaga uregulowania kwestii relacji między użytkownikiem a stroną w sytuacji, gdy stroną jest inny podmiot prawa niż osoba fizyczna. Ze względu na specyfikę postępowania upominawczego zagadnienie to może odnosić się do wielu podmiotów, które będą korzystać z elektronicznego postępowania upominawczego. Z tej przyczyny rozporządzenie zakłada istnienie konta (użytkownika) obok akt elektronicznych. Pisma procesowe wnoszone mają być do sądu z poziomu konta, za pośrednictwem akt sprawy. Również za pośrednictwem akt sprawy pisma doręczane stronie trafiać mają na konto użytkownika upoważnionego do działania w jej imieniu. Akta elektroniczne stanowią więc element pośredni, dodatkowy, w komunikacji między

sądem a osobą fizyczną działającą jako strona lub w imieniu strony. Innymi słowy na poziomie akt elektronicznych działania osoby fizycznej przypisywane są stronie postępowania. Konto pozwolić ma na zapoznanie się z zawartością wszystkich akt elektronicznych, w zakresie uprawnień danej osoby fizycznej, czy też, ujmując tą specyfikę inaczej, uwierzytelnienie użytkownika na swoim koncie równoznaczne jest ze „sprofilowanym” dostępem do elektronicznych akt sprawy.

Uwierzytelnienie następuje za pomocą podpisu elektronicznego. W modelu podstawowym podpis elektroniczny składany jest za pomocą nazwy użytkownika i hasła. W przypadku użytkowników działających za pozwanych wymagane jest dodatkowo, dla umożliwienia dostępu do akt sprawy, podanie hasła doręczanego pozwanemu wraz z odpisem nakazu zapłaty. Uwierzytelnienie użytkownika identyfikującego się bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym ważnym kwalifikowanym certyfikatem odbywać się ma w tej właśnie, wybranej przez niego, formie.

Użytkownik uprawniony do uwierzytelniania się na koncie danej sprawy może z tego poziomu upoważnić innych użytkowników upoważnionych do przeglądania akt sprawy do dostępu do akt elektronicznych. Stworzyć ma to stronie optymalne warunki do śledzenia na bieżąco stanu sprawy, co ma szczególnie duże znaczenie ze względu na konstrukcję elektronicznego doręczenia zastępczego. Mechanizm upoważnień tworzy hierarchię użytkowników upoważnionych do uwierzytelniania się na koncie danej sprawy, w której użytkownicy upoważnieni wcześniej decydują o upoważnieniu wskazanych przez siebie kolejnych użytkowników. W przypadku użytkowników kwalifikowanych na szczycie hierarchii stoi administrator grupy użytkowników kwalifikowanych.

Ze względów bezpieczeństwa użytkownik uprawniony powinien być, z poziomu swojego konta, do zmiany danych do składania podpisu elektronicznego służącego do uwierzytelniania.

Ocena skutków regulacji

1. Cel wprowadzenia rozporządzenia:

Celem proponowanej regulacji jest określenie trybu zakładania konta w systemie teleinformatycznym służącym do prowadzenia elektronicznego postępowania upominawczego oraz określenie sposobu posługiwania się podpisem elektronicznym w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

2. Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje rozporządzenie:

Projekt ma wpływ na działania sądu prowadzącego sprawę w elektronicznym postępowaniu upominawczym oraz na postępowanie podmiotów, które będą korzystały z tego postępowania.

3. Konsultacje:

Projekt został przedstawiony w celu wydania opinii Sądowi Najwyższemu, Krajowej Radzie Sądownictwa, Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego, samorządom zawodów prawniczych – Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Krajowej Radzie Komorniczej, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”, Stowarzyszeniu Prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej oraz Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, a także Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”, Business Centre Club, Krajowej Izbie Gospodarczej.

Przedstawiony projekt wymagał też konsultacji ze Stowarzyszeniem do spraw audytu i kontroli systemów informatycznych ISACA, Polskim Towarzystwem Informatycznym oraz Stowarzyszeniem Jakości Systemów Informatycznych SJSI. Zawiera on bowiem rozwiązania informatyczne i regulacje dotyczące bezpieczeństwa systemu.

Krajowa Rada Radców Prawnych przedstawiła ogólną pozytywną ocenę projektu rozporządzenia.

Pozostałe podmioty nie zgłosiły uwag do przepisów rozporządzenia. Zgłoszone natomiast zostały uwagi do koncepcji przesadzonych w ustawie, mających jedynie odbicie w przepisach rozporządzenia. W szczególności dotyczy to opinii Polskiego Towarzystwa Informatycznego kwestionującego uwierzytelnianie tylko za pomocą loginu i hasła oraz podpisu z kwalifikowanym certyfikatem.

Natomiast postulat Naczelnej Rady Adwokackiej dotyczył wprowadzenia przepisów o weryfikacji reprezentacji osób prawnych (materia ustawowa regulowana w zakresie elektronicznego postępowania upominawczego w nowym art. 68 k.p.c.).

Projekt rozporządzenia został także udostępniony, stosownie do brzmienia art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414), za pośrednictwem Internetu na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości, która – zgodnie z § 9 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej (Dz. U. Nr 10, poz. 68) – jest jednocześnie stroną podmiotową Biuletynu Informacji Publicznej.

4. Skutki finansowe i społeczno-gospodarcze ustawy:

Szacuje się, że wdrożenie projektu nie spowoduje innych kosztów, ponad te, które wiążą się z wyposażeniem sądów w system informatyczny i nośniki informatyczne. Koszty te były uwzględnione w ocenie skutków regulacji zawartej w uzasadnieniu projektu ustawy wprowadzającej elektroniczne postępowanie upominawcze¹.

Istotna będzie natomiast oszczędność miejsca wynikająca archiwizacji elektronicznej, jak też z krótszego terminu archiwizowania dokumentów pomocniczych. Ponadto wyszukiwanie potrzebnych informacji w formie elektronicznej jest szybsze i łatwiejsze.

Projekt nie wpływa bezpośrednio na konkurencyjność gospodarki, funkcjonowanie przedsiębiorstw, rynek pracy i ochronę środowiska.

Wejście w życie projektowanej regulacji nie wpłynie negatywnie na bezpieczeństwo systemu, albowiem dostęp do archiwów elektronicznych będzie miał jedynie uprawniony do tego podmiot

5. Wstępna opinia o zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej:

Materia projektu leży poza zakresem spraw regulowanych przez prawo Unii Europejskiej.

¹ Ustawa z dnia 9 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 26, poz. 156)